

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבבי משכן אבנה

עמוד א'

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה ז"ע"ב)

דברים תשנ"ד 006

עמוד הענן נלחם לישראל

נאמר בקרא (במדבר פרק כא פסוק א) וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי: ופירש רש"י על אתר וז"ל וישמע הכנעני: שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד וכו', כדאיתא בר"ה (דף ג.) * ועמלק מעולם רצועת מרדות לישראל, מזומן בכל עת לפורענות, עכ"ל.

הענן שימש גם למלחמה

וז"ל הירושלמי (יומא פ"א, ה"א) מהו דרך האתרים כי מת התייר הגדול שהיה תר להם את הדרך, עכ"ל. והיינו שמת אהרן שבזכותו היו העננים, ועתה שמת נסתלקו העננים. והעננים היו תייר גדול - שתר להם הדרך. וכמו שמפורש בפסוק (שמות יג, כא) "וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה". ויתר על כן מצאנו בקריאת ים סוף, ששימש הענן אף למלחמה, כמ"ש (שם יד, יט - כ) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ועמד מאחריהם: ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ניאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה: בפשטות "ולא קרב זה אל זה", דהיינו לא קרבו וגם לא נלחמו זה עם זה כל הלילה. אולם מבאר רש"י (שם) וז"ל, "וילך מאחריהם": להבדיל בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, ולקבל חצים ובליסטראות של מצרים, עכ"ל. כלומר ששימש עמוד הענן גם במלחמה.

וכן מצינו ברבינו בחיי (שם, שם, כה) וז"ל, ויסר את אפן מרפבתיו: על דרך הפשט כיון שהשקיף בהם בעמוד אש השורף כל עץ שבכלי מלחמתם ועמוד ענן שהיה מלחלח הקרקע, היו המרכבות נשמטות וסר כחם לגמרי, עכ"ל.

ולכך כשנסתלק כח הלוחם - העננים, בא הכנעני להלחם. וכמו שמפורש בדברי חז"ל (ילק"ש, במדבר פ"י, רמז תשכ"ח) וז"ל, ר' שמעון בן יוחאי אומר כי בא ישראל דרך האתרים כיון שמת אהרן אמרו מת אהרן הכהן הגדול שבהם והלך התייר הגדול שלהן ועמוד ענן שהיה עושה להן מלחמה הרי שעה שנלך ונלחם בהם, עכ"ל.

* וז"ל הגמרא, תנא: הוא סיחון, הוא ערד, הוא כנען, סיחון - שדומה לסייה במדבר, כנען - על שם מלכותו, ומה שמו - ערד שמו. ועין תוס' (שם) וז"ל במדרש אמרינן דהיינו עמלק ע"ש, אולם עין ברבינו בחיי (חקת כא, א) וז"ל וי"א שהוא סיחון מלך האמורי, ונקרא כנעני כי כל אמורי כנעני, עכ"ל.

² ועין בשפתי חכמים (שם, אות ל) שדן בדברי רש"י, האם עמוד הענן או מלאך ה', קיבל את החצים ובליסטראות, ע"ש.

³ ועין במאור ושמש (במדבר פ' בהעלותך) וז"ל נמצא שהנו"ן היא סמיכה לכנסת ישראל בסדר הא"ב הרומז על חסד, וגם הנו"ן היא חרב נוקמת נקם ברית כשהוא בהיפוך אתוון בסדר תשר"ק - שהיא גבורה כנ"ל. ועל דרך זה יבואר הכתוב (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים וגו' ויסע עמוד הענן מפניהם ועמד מאחריהם, רצה לומר הענן רומז להשתי נונין, דהיינו הנו"ן שהיא סמיכה לכנסת ישראל נוסע מפניהם, ורצה לומר בסדר הא"ב שהוא חסד. והנו"ן השניה שהיא חרב נוקמת הלך לאחוריהם, ורצה לומר בסדר תשר"ק שהוא גבורה לעשות נקמה במצרים, ע"ש.

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבבי משכן אבנה

עמוד ג'

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה ז"ע"ב)

דברים תשפ"ד 006

מלחמה מכח ארון ברית ה'

כתב בפנים יפות (במדבר כא, ב) וז"ל בתחילה הוליך אותם הענן דכתיב (שמות יג, כא) "וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנהתם הדרך", אבל כשנסתלק ענן הכבוד הלכו דרך ארון ברית ה' שהלך לפנייהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה עכ"ל.^א ואף בארון ברית ה' יש בו כח מלחמה^ב, כמו שנתבאר לעיל^ג 'אור - נ', מלחמה של שער הנו"ן שהיא המלחמה בעמלקי בכל דור ודור. ובפרט בדור האחרון, מלחמה מכח הארון.

^א רבי אליהו מזרחי (במדבר כא, א) וז"ל, כששמע הכנעני שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, ואינו נוסע יש-ראל עכשו אלא אחרי הארון בלבד, שלא נשאר להם מכל אותם שהיו נוסעים עמהם אלא הארון, בא להלחם עמהם, עכ"ל.

^ב כמפורש בפסוק (במדבר י, לה) "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ ה' וַיַּפְצוּ אֵיבֵיהֶם וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאֵיהֶם מִפְּנֵיהֶם". וניתן לשמוע את השיעור - 'חנוכה 080 שער הנו"ן תשפ"ב' שמוסבר בארוכה עומק שער הנו"ן שמאיר מכח הארון. (מספר השיעור בקול הלשון #32438857)

^ג המבט הפנימי 004 - ספר מלחמות השם.

^ד ניתן לשמוע את השיעור - 'פורים 032 בירור ארבע מצוות פורים תשע"ג' שמוסבר מלחמה בהמן (עמלק) מגילוי שער הנו"ן. (מספר השיעור בקול הלשון #1132544)